

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 17 липня 2003 р. № 1078
Київ

**Про затвердження Порядку проведення індексації
грошових доходів населення**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
[№ 690 від 17.05.2006](#)
[№ 913 від 11.07.2007](#)
[№ 170 від 12.03.2008](#)
[№ 35 від 25.01.2012](#)
[№ 526 від 13.06.2012](#)}

З метою реалізації [Закону України від 6 лютого 2003 р. № 491-IV](#) "Про внесення змін до Закону України "Про індексацію грошових доходів населення" Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити [Порядок проведення індексації грошових доходів населення](#) (додається).

2. Визнати такими, що втратили чинність:

[постанову Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 663](#) "Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів громадян" (Офіційний вісник України, 1998 р., № 19, ст. 704);

[постанову Кабінету Міністрів України від 21 грудня 1998 р. № 2034](#) "Про індексацію грошових доходів громадян" (Офіційний вісник України, 1998 р., № 51, ст. 1897);

[постанову Кабінету Міністрів України від 21 липня 1999 р. № 1321](#) "Про внесення змін до пункту 5 Порядку проведення індексації грошових доходів громадян" (Офіційний вісник України, 1999 р., № 30, ст. 1522).

Прем'єр-міністр України

В.ЯНУКОВИЧ

Інд. 26

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів
України
від 17 липня 2003 р. № 1078

ПОРЯДОК

проведення індексації грошових доходів населення

1. Цей Порядок визначає правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення і поширюється на підприємства, установи та організації незалежно від форми власності і господарювання, а також на фізичних осіб, що використовують працю найманих працівників.

{Порядок доповнено пунктом 1 згідно з Постановою КМ [№ 690 від 17.05.2006](#)}

1^а. Підвищення грошових доходів громадян у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін.

Індексація грошових доходів населення проводиться у разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який встановлюється в розмірі 101 відсотка.

Індекс споживчих цін обчислюється Держстатом і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

{Абзац третій пункту 1^а із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком починаючи з березня 2003 р. - місяця опублікування [Закону України від 6 лютого 2003 р. № 491-IV](#) "Про внесення змін до Закону України "Про індексацію грошових доходів населення".

Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений в абзаці другому цього пункту.

[Приклад обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації](#) наведено у додатку 1.

2. Індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру:

пенсії (з урахуванням надбавок, доплат, підвищень до пенсії, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги на прожиття, державної допомоги та компенсаційних виплат, крім тих, які зазначені у [пункті 3](#) цього Порядку), щомісячне довічне грошове утримання, що виплачується замість пенсії;

{Абзац другий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 913 від 11.07.2007](#); в редакції Постанови КМ [№ 170 від 12.03.2008](#)}

стипендії;

оплата праці найманих працівників підприємств, установ, організацій у грошовому виразі, яка включає оплату праці за виконану роботу згідно з тарифними ставками (окладами) і відрядними розцінками, доплати, надбавки, премії, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, а також інші компенсаційні виплати, що мають постійний характер;

грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби;

{Абзац п'ятий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 913 від 11.07.2007}

суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (допомога по безробіттю, матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного, щомісячна грошова сума, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим), щомісячна страхова виплата особам, які перебували на утриманні потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, страхова виплата дитині, яка народилась інвалідом внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності);

{Абзац шостий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 690 від 17.05.2006, № 913 від 11.07.2007}

{Абзац сьомий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 170 від 12.03.2008}

суми відшкодування шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також суми, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника.

3. До об'єктів індексації, визначених у пункті 2, не відносяться, зокрема:

доходи громадян від здачі в оренду майна, від акцій та інших цінних паперів, ведення селянського (фермерського) і особистого підсобного господарства, підприємницької діяльності, яка є для громадян джерелом грошових доходів від власності;

оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця, допомога по тимчасовій непрацездатності як такі, що враховуються під час обчислення середнього заробітку;

одноразова виплата допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності, одноразова допомога у разі стійкої втрати професійної працездатності або смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання;

{Абзац четвертий пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

допомога у зв'язку з вагітністю та пологами, допомога при народженні дитини, допомога на поховання;

{Абзац п'ятий пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

цільова разова матеріальна допомога, одноразова допомога при виході на пенсію, суми соціальних пільг, компенсації (крім виплат, визначених [пунктом 2](#) цього Порядку), винагорода за підсумками роботи за рік тощо;

соціальні виплати, які визначаються залежно від прожиткового мінімуму (пенсії, обчислені з урахуванням абзацу першого частини першої статті 28 [Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#); додаткова пенсія, підвищення, компенсаційні виплати, надбавки та інші доплати до пенсії, які визначаються залежно від прожиткового мінімуму; тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме; мінімальний розмір допомоги по безробіттю; державна соціальна допомога

інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам; державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам і державна соціальна допомога на догляд; щомісячна грошова допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним; компенсаційна виплата, що призначається непрацюючим фізичним особам, які постійно надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги (крім осіб, що обслуговуються соціальними службами);

{Пункт 3 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 170 від 12.03.2008}

державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням, допомога на дітей самотнім матерям, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

{Абзац пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 690 від 17.05.2006, № 913 від 11.07.2007; в редакції Постанови КМ № 170 від 12.03.2008}

4. Індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

У межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, індексуються оплата праці (грошове забезпечення), допомога по безробіттю та матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного, що надаються залежно від страхового стажу у відсотках середньої заробітної плати, стипендії.

{Абзац другого пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006; в редакції Постанови КМ № 170 від 12.03.2008}

У межах прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, індексуються пенсії (з урахуванням надбавок, доплат, підвищень до пенсії, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги на прожиття, державної допомоги та компенсаційних виплат), щомісячне довічне грошове утримання, що виплачуються замість пенсії, щомісячна грошова сума, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим), щомісячна страхова виплата особам, які перебували на утриманні потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, суми відшкодування шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також суми, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника.

{Абзац третього пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 913 від 11.07.2007, № 170 від 12.03.2008}

У межах прожиткового мінімуму, встановленого для дітей (залежно від віку), індексується страхова виплата дитині, яка народилась інвалідом внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності.

{Абзац четвертого пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 690 від 17.05.2006, № 913 від 11.07.2007; в редакції Постанови КМ № 170 від 12.03.2008}

Частина грошових доходів, яка перевищує прожитковий мінімум, встановлений для відповідних соціальних і демографічних груп населення, індексації не підлягає.

Сума індексації грошових доходів громадян визначається як результат множення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін, поділений на 100 відсотків.

У разі несвоєчасної виплати сум індексації грошових доходів громадян провадиться їх компенсація відповідно до законодавства.

У разі коли особа працює та отримує інший грошовий дохід, в першу чергу індексується оплата праці. Якщо така особа працює і одночасно навчається за денною формою навчання або з відривом від виробництва у клінічній ординатурі, аспірантурі і докторантурі, в першу чергу індексується стипендія.

{Абзац восьмий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 690 від 17.05.2006, № 913 від 11.07.2007; в редакції Постанов КМ № 170 від 12.03.2008, № 526 від 13.06.2012}

Пенсії у зв'язку з втратою годувальника на дітей індексуються окремо, незалежно від розміру інших доходів (крім оплати праці). У разі коли дитина працює, в першу чергу індексується оплата праці.

{Абзац дев'ятий пункту 4 в редакції Постанови КМ № 170 від 12.03.2008}

Якщо період між припиненням і продовженням виплати пенсії у зв'язку з втратою годувальника та поновленням виплати пенсії по інвалідності становить більше місяця, обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації розпочинається з місяця продовження (поновлення) виплати пенсії із збереженням суми індексації, нарахованої на момент припинення виплати пенсії, за умови, що в зазначений період не відбулося підвищення розміру пенсії. Якщо період між припиненням і продовженням (поновленням) виплати зазначених пенсій становить менше місяця, індексація проводиться відповідно до цього Порядку.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 170 від 12.03.2008}

Приклад обчислення суми індексації грошових доходів громадян наведено у додатку 2.

5. У разі підвищення розмірів мінімальної заробітної плати, пенсії, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, стипендій, а також у разі зростання грошових доходів населення без перегляду їх мінімальних розмірів місяць, в якому відбулося підвищення, вважається базовим при обчисленні індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення. Індексація грошових доходів, отриманих громадянами за цей місяць, не провадиться. З наступного місяця здійснюється обчислення наростаючим підсумком індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації.

{Абзац перший пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 690 від 17.05.2006, № 170 від 12.03.2008}

У разі коли підвищення розмірів мінімальних соціальних гарантій, зазначених в абзаці першому цього пункту, не супроводжується зростанням грошових доходів громадян, передбачених пунктом 2 цього Порядку, грошові доходи індексуються на загальних підставах відповідно до пунктів 1^а і 4 цього Порядку.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

У разі коли грошовий дохід з урахуванням суми підвищення менше суми грошового доходу з урахуванням індексації до його підвищення, у базовому місяці сума загального доходу визначається з таким розрахунком, щоб сума грошового доходу з урахуванням

індексації не перевищувала загального доходу до його підвищення. [Приклад проведення індексації у разі підвищення грошових доходів](#) наведено в додатку 4 до цього Порядку.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006; в редакції Постанови КМ № 526 від 13.06.2012}

У разі підвищення грошових доходів населення випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня інфляції базовим місяцем вважається місяць, у якому мало місце таке підвищення.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

Для проведення подальшої індексації або здійснення чергового підвищення доходів випереджаючим шляхом обчислення індексу споживчих цін здійснюється наростаючим підсумком починаючи з наступного за базовим місяця.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

Нарахування сум індексації або проведення чергового підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін, на підставі якого нарахована сума індексації перевищить суму підвищення доходів випереджаючим шляхом у базовому місяці.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

[Приклад обчислення суми індексації у разі підвищення доходів населення випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня інфляції](#) наведено у додатку 5.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 690 від 17.05.2006}

6. Виплата сум індексації грошових доходів здійснюється за рахунок джерел, з яких провадяться відповідні грошові виплати населенню:

1) підприємства, установи та організації підвищують розміри оплати праці у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів;

2) підприємства, установи та організації, що фінансуються чи дотуються з державного бюджету, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів і коштів державного бюджету;

3) об'єднання громадян підвищують розміри оплати праці за рахунок власних коштів;

4) індексація пенсій, страхових виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, щомісячного довічного грошового утримання, що виплачується замість пенсії, інших видів соціальної допомоги провадиться відповідно за рахунок Пенсійного фонду, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та коштів державного бюджету;

{Підпункт 4 пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 913 від 11.07.2007}

{Підпункт 5 пункту 6 виключено на підставі Постанови КМ № 170 від 12.03.2008}

б) індексація стипендій особам, які навчаються, провадиться за рахунок джерел, з яких вони сплачуються.

У разі коли грошовий дохід формується з різних джерел і цим Порядком не встановлено черговість його індексації, сума додаткового доходу від індексації виплачується за рахунок кожного джерела пропорційно його частині у загальному доході.

7. Особі, яка працює за сумісництвом, видається на її вимогу довідка з основного місця роботи про розмір доходу, що підлягає індексації, та проіндексованого доходу. На підставі цієї довідки провадиться індексація доходів від роботи за сумісництвом у межах суми, що не перевищує прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, з урахуванням отриманої заробітної плати за основним місцем роботи.

Аналогічно індексуються доходи, які одержують громадяни на умовах погодинної оплати праці поза основним місцем роботи, та доходи громадян, що працюють за договорами цивільно-правового характеру.

8. Стипендіатам із числа учнів професійно-технічних, студентів вищих навчальних закладів, клінічних ординаторів, аспірантів і докторантів, які навчаються за денною формою навчання або з відривом від виробництва і одночасно працюють, на їх вимогу професійно-технічні та вищі навчальні заклади видають довідку про розмір і строк призначення стипендії, на підставі якої проводиться індексація заробітної плати за місцем роботи таких стипендіатів у межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, з урахуванням одержаної проіндексованої стипендії.

{Пункт 8 в редакції Постанови КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

9. Працюючим пенсіонерам в першу чергу індексується сума оплати праці. Індексація пенсії, щомісячного довічного грошового утримання, що виплачується замість пенсії, проводиться після індексації суми оплати праці на підставі виданої підприємством, установою або організацією, де працює пенсіонер, довідки, в якій зазначається розмір його оплати праці, проіндексована її сума і сума індексації.

{Абзац перший пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 913 від 11.07.2007](#); в редакції Постанови КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

У всіх випадках загальний дохід працюючого пенсіонера, який підлягає індексації, не повинен перевищувати прожиткового мінімуму, встановленого для працездатної особи.

Підприємства, установи та організації зобов'язані у двотижневий строк після проведення індексації оплати праці подавати органам, які призначають і виплачують пенсію, інформацію про розмір оплати праці працюючого пенсіонера, проіндексовану її суму та суму індексації. На підставі поданої інформації органи, які призначають і виплачують пенсію, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, щомісячне довічне грошове утримання, що виплачуються замість пенсії, здійснюють перерахунок сум індексації пенсій, державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, щомісячного довічного грошового утримання, що виплачуються замість пенсії.

{Абзац третій пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 690 від 17.05.2006](#), [№ 913 від 11.07.2007](#)}

У разі звільнення пенсіонера з роботи власник або уповноважений ним орган подає відповідну довідку органу, який призначає і виплачує пенсію, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, щомісячне довічне грошове утримання, що виплачуються замість пенсії, для проведення індексації зазначених виплат згідно з цим Порядком.

{Абзац четвертий пункту 9 в редакції Постанови КМ [№ 913 від 11.07.2007](#)}

У разі працевлаштування пенсіонера на строк, що не перевищує місяця, або за період виконання ним робіт, пов'язаних з організацією та проведенням виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад та

сільських, селищних, міських голів, індексація пенсії проводиться як непрацюючому пенсіонерові, без урахування оплати праці.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

Приклад обчислення суми індексації доходу працюючого пенсіонера наведено у додатку 3.

10. У разі коли потерпілому внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання одночасно із щомісячною грошовою сумою, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку, виплачується пенсія, в першу чергу індексується щомісячна грошова сума.

Якщо особам, які перебували на утриманні потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, одночасно із щомісячною страховою виплатою виплачується пенсія, в першу чергу індексується сума щомісячної страхової виплати.

Індексація пенсій у випадках, зазначених у першому і другому абзацах цього пункту, провадиться органами Пенсійного фонду на підставі довідок відділень виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, в яких зазначається сума призначеної страхової виплати, проіндексована її сума і сума індексації.

Загальний дохід, який підлягає індексації, для зазначених в цьому пункті осіб (крім дітей) не повинен перевищувати прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, для дітей - прожиткового мінімуму, встановленого для дітей залежно від віку.

Працюючому потерпілому внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання в першу чергу індексується сума оплати праці. Підприємства, установи та організації зобов'язані у двотижневий строк після проведення індексації оплати праці подавати відділенням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань інформацію про розмір оплати праці працюючого потерпілого, проіндексовану її суму та суму індексації. Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань на підставі поданої інформації здійснюють перерахунок сум індексації щомісячної грошової суми, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку. Якщо особа, зазначена в цьому абзаці, отримує пенсію, вона індексується в останню чергу. Загальний дохід цієї особи, який підлягає індексації, не повинен перевищувати прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

У разі коли в особи, яка потерпіла внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, одночасно із щомісячною страховою виплатою виникає право на допомогу по безробіттю, в першу чергу індексується щомісячна грошова сума, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку, а потім проводиться індексація допомоги по безробіттю.

{Пункт 10 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 690 від 17.05.2006](#)}

10¹. Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації пенсій особам, які набули право на її призначення, щомісячного довічного грошового утримання, що виплачуються замість пенсії, здійснюється починаючи з місяця, в якому їх призначено. Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації матеріального забезпечення безробітних здійснюється з місяця, в якому розпочата така виплата.

Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації стипендії здійснюється починаючи з місяця, в якому її призначено. У разі коли особа не отримувала стипендію або втратила право на її призначення, а в подальшому стипендія їй була знову або вперше призначена (за результатами наступного семестрового контролю, у зв'язку з переведенням на навчання за державним замовленням, появою підстав для призначення соціальної стипендії, поновленням на навчання тощо), обчислення індексу споживчих цін здійснюється з місяця призначення стипендії.

{Пункт 10¹ доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації заробітної плати новоприйнятих працівників здійснюється з місяця прийняття працівника на роботу.

{Пункт 10¹ доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

{Порядок доповнено пунктом 10¹ згідно з Постановою КМ [№ 690 від 17.05.2006](#); із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 913 від 11.07.2007](#), [№ 170 від 12.03.2008](#)}

10². Для працівників, яких переведено на іншу роботу на тому ж підприємстві, в установі або організації, а також переведено на роботу на інше підприємство, в установу або організацію або в іншу місцевість, та у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці у разі продовження такими працівниками роботи сума індексації зберігається, якщо сума збільшення заробітної плати менша, ніж сума індексації, яка повинна нараховуватися за відповідний місяць. У разі коли сума збільшення заробітної плати більша, ніж сума індексації, яка повинна нараховуватися за відповідний місяць, такий місяць вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації.

{Порядок доповнено пунктом 10² згідно з Постановою КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

11. Додаткові витрати, пов'язані з індексацією грошових доходів громадян, відображаються у складі витрат, до яких відносяться виплати, що індексуються.

12. За рішенням органів місцевого самоврядування за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету може провадитися індексація грошових доходів населення з урахуванням регіонального індексу споживчих цін, якщо він не нижчий, ніж у цілому по Україні, та в межах регіонального прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

13. Спори з питань індексації грошових доходів підлягають розгляду в судовому порядку.

14. Роз'яснення щодо застосування цього Порядку надає Мінсоцполітики.

{Пункт 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 35 від 25.01.2012](#)}

Додаток 1
до Порядку

ПРИКЛАД

обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації

	Індекс споживчих цін, відсотків		Величина приросту індексу споживчих цін для проведення індексації, відсотків
	до попереднього місяця (за даними Держкомстату)*	для визначення порогу індексації	

2003 рік

Січень	101,5		
Лютий	100,8		
Березень	100,7	100,7	
Квітень	101,4	102,1	
Травень	100,6	100,6	
Червень	100,1	100,7	2,1
Липень	98,6	99,3	2,1
Серпень	99,8	99,1	2,1
Вересень	100,3	99,4	2,1
Жовтень	100,3	99,7	2,1
Листопад	100,4	100,1	2,1
Грудень	101,4	101,5	2,1

2004 рік

Січень	100,8	100,8	2,1
Лютий	101	101,8	3,6

* Індекси споживчих цін умовні.

1. Індекс споживчих цін для визначення порогу індексації обчислюється шляхом множення місячних індексів споживчих цін починаючи з березня 2003 р. - місяця опублікування [Закону України від 6 лютого 2003 р. № 491-IV](#).

Розрахунок індексу споживчих цін:

за березень - квітень: $102,1 = 1,007 \times 1,014 \times 100$.

Починаючи з травня індекс споживчих цін для визначення наступного перевищення порогу індексації для проведення подальшої індексації обчислюється наростаючим підсумком;

за травень - грудень: $101,5 = 1,006 \times 1,001 \times 0,986 \times 0,998 \times 1,003 \times 1,003 \times 1,004 \times 1,014 \times 100$.

2. Величина приросту індексу споживчих цін для проведення індексації становить:

у червні 2003 р. - січні 2004 р.:

$2,1$ відсотка = $102,1 - 100$;

у лютому 2004 р.:

$3,6$ відсотка = $1,021 \times 1,015 \times 100 - 100$.

Додаток 2
до Порядку

ПРИКЛАД обчислення суми індексації грошових доходів населення

Показники	Одиниця виміру	Номер рядка	Варіанти	
			I	II
1. Грошовий дохід за місяць	гривень	1	350	650
2. Частина доходу, яка підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб	-"	2	350	365
3. Величина індексу споживчих цін	відсотків	3	102,1	102,1
4. Величина приросту індексу споживчих цін (рядок 3 - 100 відсотків)	-"	4	2,1	2,1
5. Сума індексації грошового доходу (рядок 2 x 2,1 : 100)	гривень	5	7,35	7,67
6. Грошовий дохід разом із сумою індексації	-"	6	357,35	657,67

(рядок 1 + рядок 5)

Додаток 3
до Порядку

ПРИКЛАД
обчислення суми індексації грошових доходів працюючих
пенсіонерів

Показники	Одиниця виміру	Номер рядка	Варіанти		
			I	II	III
1. Заробітна плата	гривень	1	300	650	250
2. Пенсія	"-	2	90	90	90
3. Величина індексу споживчих цін	відсотків	3	102,1	102,1	102,1
4. Величина приросту індексу споживчих цін (рядок 3 - 100 відсотків)	"-	4	2,1	2,1	2,1
5. Індексація заробітної плати за місцем роботи					
заробітна плата, що підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб	гривень	5	300	365	250
сума індексації заробітної плати (рядок 5 x рядок 4 : 100)	"-	6	6,30	7,67	5,25
заробітна плата разом із сумою індексації (рядок 1 + рядок 6)	"-	7	306,3	657,6	255,2

6. Індиксація пенсії

розмір пенсії, що підлягає індиксації	"-	8	65	-	90
сума індиксації пенсії (рядок 8 x рядок 4 : 100)	"-	9	1,37	-	1,89
розмір пенсії до виплати (рядок 2 + рядок 9)	"-	10	91,37	90	91,89

Додаток 4
до Порядку
(у редакції [постанови Кабінету Міністрів України](#)
[від 13 червня 2012 р. № 526](#))

ПРИКЛАД проведення індиксації у разі підвищення грошових доходів

Заробітну плату підвищено в січні 2011 року.

Розмір підвищеної заробітної плати становить 1200 гривень, у тому числі посадовий оклад 1000 гривень та надбавка за вислугу років (20 відсотків) 200 гривень.

Під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індиксації січень 2011 року вважається базовим. Індиксація у січні не проводиться.

Починаючи з лютого 2011 року (наступного за базовим місяця) розрахунок індексу споживчих цін здійснюється наростаючим підсумком до перевищення встановленого пунктом 11 цього Порядку порогу індиксації (101 відсоток).

Сума індиксації заробітної плати нараховується виходячи із прожиткового мінімуму для працездатних осіб, затвердженого законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

Прожитковий мінімум для працездатних осіб у 2011 році становив: у січні - березні - 941 гривню, у квітні - вересні - 960 гривень.

Розрахунок індексу споживчих цін для проведення індиксації та суми індиксації наведений у таблиці:

	Індекс споживчих цін, відсотків		Величина приросту індексу споживчих цін для	Сума індиксації, гривень
	до попереднього	для визначення		

	місяця за даними Держстату	суми індексації	визначення суми індексації, відсотків	
--	-------------------------------	-----------------	---	--

2011 рік:

січень	101	базовий		
лютий	100,9	100,9		
березень	101,4	102,3 (1,009 x 1,014 x x 100)		
квітень	101,3	101,3		
травень	100,8	100,8	2,3 (102,3 - 100)	22,08 (960 x 2,3 : : 100)
червень	100,4	101,2 (1,008 x 1,004 x x 100)	3,6 (1,023 x 1,013 x x 100 - 100)	34,56 (960 x 3,6 : : 100)
липень	98,7	98,7	3,6	34,56
серпень			4,9 (1,023 x 1,013 x x 1,012 x 100 - - 100)	47,04 (960 x 4,9 : : 100)
вересень			4,9	47,04

Виходячи з наведених у таблиці даних грошовий дохід з урахуванням суми індексації у вересні 2011 року становив 1247,04 гривні ($1000 + 200 + 47,04 = 1247,04$).

При цьому у вересні 2011 р. відбувається чергове підвищення заробітної плати. Посадовий оклад підвищується на 30 гривень і становить 1030 гривень ($1000 \times 3 : 100 = 1030$). У зв'язку з цим надбавка за вислугу років збільшується і становить 206 гривень ($1030 \times 20 : 100 = 206$).

Усього заробітна плата з урахуванням суми підвищення за вересень становить 1236 гривень ($1000 + 30 + 206 = 1236$). Сума підвищення заробітної плати порівняно з попереднім місяцем становить 36 гривень ($1236 - 1200 = 36$).

Оскільки заробітна плата з урахуванням суми підвищення за вересень (1236 гривень) менше суми грошового доходу з урахуванням індексації до підвищення (1247,04 гривні) у базовому місяці вересні, сума загального доходу визначається з таким розрахунком, щоб сума грошового доходу з урахуванням індексації не перевищувала загального доходу до його підвищення.

Розрахунок здійснюється у такий спосіб: у вересні провадиться підвищення заробітної плати, розмір якої з урахуванням суми підвищення становить 1236 гривень, та додається сума індексації, визначена з урахуванням суми підвищення заробітної плати - 11,04 гривні ($47,04 - 36 = 11,04$).

Грошовий дохід за вересень 2010 року становить 1247,04 гривні, з них:

1236 гривень - заробітна плата з урахуванням підвищення з вересня 2011 року ($1000 + 30 + 206 = 1236$);

11,04 гривні - різниця між сумою індексації та сумою підвищення ($47,04 - 36$).

Для проведення подальшої індексації вересень 2011 року, в якому було підвищено заробітну плату, вважається базовим під час розрахунку індексу споживчих цін. Починаючи з жовтня 2011 року розрахунок індексу споживчих цін для подальшої індексації здійснюється наростаючим підсумком.

При цьому сума індексації 11,04 гривні фіксується і виплачується у такому розмірі до наступного збільшення розміру заробітної плати, при якому таке збільшення повинне перевищити зазначену фіксовану величину.

Якщо наступне підвищення заробітної плати не перевищує фіксовану величину, то здійснюється підвищення заробітної плати та додається раніше зафіксована величина індексації.

Наприклад, заробітна плата працівника у грудні 2011 року зросла на 10 гривень і становила 1246 гривень ($1236 + 10 = 1246$, де 1236 - заробітна плата з урахуванням підвищення з вересня; 10 - сума підвищення заробітної плати з грудня). Грошовий дохід працівника у грудні 2011 року становитиме 1257,04 гривні ($1236 + 10 + 11,04 = 1257,04$, де 11,04 гривні - фіксована сума індексації з вересня). Для подальшого розрахунку індексу споживчих цін для проведення індексації грудень є базовим.

У разі коли на момент чергового підвищення заробітної плати настає право на проведення індексації і сума індексації буде більшою, ніж сума підвищення заробітної плати, необхідно здійснити підвищення заробітної плати, зберегти раніше зафіксовану суму індексації та додати суму індексації за травень, визначену з урахуванням чергового підвищення заробітної плати.

Наприклад, у травні 2012 року заробітна плата зросте на 10 гривень і становитиме 1256 гривень ($1246 + 10 = 1256$, де 1246 гривень - заробітна плата з урахуванням підвищення з грудня 2011 року; 10 гривень - сума підвищення з травня 2012 року). Сума індексації у травні 2012 року становитиме 16,8 гривні. Грошовий дохід за травень 2012 року становить 1273,84 гривні ($1246 + 10 + 11,04 + 6,80 (16,80 - 10) = 1273,84$, де 11,04 гривні - фіксована величина суми індексації з вересня 2011 року; 6,8 гривні - фіксована величина суми індексації у травні 2012 року). Для подальшого розрахунку індексу споживчих цін для проведення індексації травень є базовим.

У разі коли сума підвищення заробітної плати у травні 2012 року перевищить суму виплат індексації, травень вважатиметься базовим під час обчислення індексу споживчих цін. Індексація в травні не виплачується. Починаючи з червня 2012 року для проведення подальшої індексації індекс споживчих цін розраховується наростаючим підсумком до перевищення порогу індексації.

Наприклад, посадовий оклад працівника становить 1246 гривень і його розмір підвищується у травні 2012 року на 30 гривень. Крім того, працівник отримує 11,04 гривні фіксованої величини суми індексації з вересня 2011 року. Сума індексації, яка виплачується у травні 2012 року, становить 16,8 гривні. Оскільки сума підвищення

заробітної плати (30 гривень) перевищує суму виплат індексації 27,84 гривні ($11,04 + 16,8 = 27,84$), грошовий дохід у травні 2012 становить 1276 гривень ($1246 + 30 = 1276$).

{Порядок доповнено додатком 4 згідно з Постановою КМ [№ 690 від 17.05.2006](#); в редакції Постанови КМ [№ 526 від 13.06.2012](#)}

Додаток 5
до Порядку

ПРИКЛАД **обчислення суми індексації у разі підвищення грошових** **доходів населення випереджаючим шляхом з** **урахуванням прогнозного рівня інфляції**

Обчислення суми індексації у разі підвищення доходів **випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня** **інфляції**

Заробітна плата не підвищувалася із січня 2005 року.

Грошовий дохід працівника за грудень 2004 р. становив 624,75 гривні, у тому числі:

600 - заробітна плата;

24,75 - сума індексації ($24,75 = 386,73 \times 6,4 : 100$), де 386,73 - прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений законом на 2004 рік; 6,4 відсотка - індекс споживчих цін, що застосовується для проведення індексації за грудень 2004 р. згідно з цим Порядком.

Підвищення доходів випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня інфляції відбувається починаючи з 1 січня 2005 року. При цьому обсяг підвищення грошових доходів населення з урахуванням суми попередньої індексації повинен перевищувати її на певну суму, або відсоток. Так, грошовий дохід за січень 2005 р. з урахуванням підвищення повинен бути не менш як 624,75 гривні.

Обсяг підвищення грошового доходу випереджаючим шляхом у січні визначено у сумі 25 гривень.

Таким чином, загальний дохід за січень 2005 р. становить 649,75 гривні ($624,75 + 25$), де 624,75 гривні - грошовий дохід з урахуванням суми попередньої індексації; 25 гривень - обсяг підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом.

Для визначення індексу споживчих цін з метою проведення подальшої індексації або здійснення чергового підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом починаючи з лютого 2005 р. здійснюється обчислення індексу споживчих цін наростаючим підсумком і суми індексації. Обчислення проводиться до настання перевищення нарахованої індексації суми підвищення грошового доходу випереджаючим шляхом у січні 2005 р. (25 гривень).

Сума індексації нараховується виходячи з прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб (для індексації заробітної плати), що у 2005 році становив 453 гривні.

Обчислення індексу споживчих цін та суми індексації:

	Індекс споживчих цін, відсотків		Величина приросту індексу споживчих цін для визначення суми індексації, відсотків	Сума індексації, гривень
	до попереднього місяця за даними Держкомстату (умовні прогнозні індекси)	для визначення суми індексації		

2005 рік:

січень	101,7	базовий		
лютий	101	101		
березень	101,6	102,6		
		(1,010 x 1,016 x 100)		
квітень	100,7	103,3		
		(1,010 x x 1,016 x x 1,007 x 100)		
травень	100,6	104	2,6	11,78
		(1,010 x 1,016 x x 1,007 x 1,006 x x 100)	(102,6 - 100)	(453 x 2,6: 100)
червень	100,6	104,6	3,3	14,95
		(1,010 x 1,016 x 1,007 x 1,006 x 1,006 x 100)	(103,3 - 100)	(453 x 3,3: 100)
липень	100,3	104,9	4	18,2
		(1,010 x 1,016 x x 1,007 1,006 x 1,006 x 1,003 x 100)	(104 - 100)	(453 x 4 : 100)

серпень	100	104,9	4,6	20,84
вересень	100,4	105,3	4,9	22,2
		(1,010 x 1,016 x x 1,007 x 1,006 x x 1,006 x 1,003 x x 1,000 x 1,004 x x 100)	(104,9 - 100)	(453 x 4,9: 100)
жовтень	100,9	106,3	4,9	22,2
		(1,010 x 1,016 x x 1,007 x 1,006 x x 1,006 x 1,003 x x 1,000 x 1,004 x x 1,009 x 100)		
листопад			5,3	24,01
			(105,3 - 100)	(453 x 5,3: 100)
грудень			6,3	28,54
			(106,3 - 100)	(453 x 6,3: 100)

Отже, з урахуванням індексу споживчих цін за жовтень, на підставі якого нарахована сума індексації (28,54 гривні) перевищує суму підвищення грошового доходу (25 гривень), згідно з [пунктом 1^а](#) цього Порядку, відновлюється починаючи з грудня 2005 р. індексація заробітної плати в межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, на величину приросту індексу споживчих цін (6,3 відсотка), або здійснюється чергове підвищення грошових доходів громадян випереджаючим шляхом.

У разі відновлення індексації сума грошового доходу за грудень 2005 р. разом із сумою індексації повинна становити 653,29 гривні (624,75 + 28,54). Тобто працівникові виплачується більша за величиною сума доходів за грудень, а саме - на суму індексації (28,54 гривні) замість суми підвищення грошового доходу випереджаючим шляхом (25 гривень).

Подальша індексація повинна проводитися із застосуванням індексів, визначених згідно з цим Порядком.

{Порядок доповнено додатком 5 згідно з Постановою КМ [№ 690 від 17.05.2006](#); із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 170 від 12.03.2008](#)}